PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok V. Warszawa, sobota 25 stycznia 1930 r. Nr. 20

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Der Tag 23.I w koresp. z Warszawy pisze, że włoski minister spraw zagran. Grandi zapewne zaraz po konferencji londyńskiej będzie rewizytował min. Zaleskiego w Warszawie. Polska prasa stara się tej wizycie przypisać szczególniejsze polityczne znaczenie. Nie jest wyłączone — pisze dziennik — że Grandi będzie omawiał w Warszawie niektóre sprawy, które budzą zainteresowanie obu państw w obecnej chwili. Szczególnie możliwe jest wywarcie wpływu polskiego na przeprowadzenie porozumienia węgiersko-rumuńskiego, w którem, jak wiadomo, Włochy są zainteresowane ze względu na swoje cele polityczne w Europie wschodnio-południowej. W Rumunji od czasu rządów Maniu istnieje dążność do porozumienia z Węgrami w szeregu różnych spraw. Nie jest wykluczonem, iż Polska mogłaby przytem odegrać pewną rolę.

Deutsche Allg. Ztg. 24.I pisze z powodu umieszczenia w budżecie polskim sum na regulację Wisły: „Plan regulacji Wisły będzie prawdopodobnie przedstawiany przez Polaków jako wielkie dzieło kulturalne. Należy przeto już teraz przypomnieć, że Wisła na przestrzeń dawnych prowincyj niemieckich była spławna aż do końca wojny światowej i że stan obecny tego odcinka, będący przeciwieństwem stanu poprzedniego, przypisać należy jedynie polskiemu niedbalstwu. Wydaje się mocno wątpliwą sprawą, czy zresztą uboga w kapitały Polska będzie w możności stale łożyć tak wysokie sumy na ten cel wobec innych swoich wydatków szczególnie na armję, budowę portu i na koleje".

Vossische Ztg. 23.I w notatce p. t. „Cenzura kosztuje" pisze, że poseł niemiecki Rozumek zgłosił w polskim Sejmie wniosek wstawienia 50 tysięcy złotych do budżetu na odszkodowanie za skonfiskowane gazety. Działalność cenzora pociąga za sobą duże koszta dla państwa i dlatego należy je przewidzieć w budżecie. Dziennik zaznacza, że zachodzi jeszcze pytanie, czy 50 tysięcy zł. wystarczy na ten cel.

Neue Zürcher Ztg. 22.I pisze, że pogłoski o możliwości ustąpienia marszałka Sejmu Daszyńskiego miały dużo prawdopodobieństwa. Jeżeli jednak obecnie Daszyński zaniechał myśli o dymisji jest to dowodem, iż opozycja lewicowa nie chce utrudniać premjerowi Bartlowi jego stanowiska w stosunku do parlamentu przez uprawianie opozycji dla opozycji.

POLSKA A NIEMCY.

Deutsche Allg. Ztg. 23.I pisze, że oprócz „sfałszowanego planu Younga" rząd niemiecki przyjął także inne zobowiązania, a przedewszystkiem należy tu wymienić układ likwidacyjny z Polską; wprawdzie formalnie nie jest on częścią składową planu Younga, jednak nie może to nikogo łudzić co do rzeczywistej łączności tego układu z układami haskiemi. Dostatecznie znamiennym jest fakt, że delegat polski złożył go na stole konferencji haskiej.

Dziennik podkreśla, że Niemcy muszą zwrócić uwagę na doniosłość następstw ewent. ratyfikacji układu likwidacyjnego z Polską, przeciwko któremu w całem państwie podniosły się liczne protesty. Należy się mieć tembardziej na baczności, że parlament niemiecki będzie rozpatrywał osobno ten układ.

Dalej dziennik omawia polsko - niemieckie rokowania handlowe i podkreśla: „W każdym razie należy najdobitniej stwierdzić, że sprawy polityczne są nadal zupełnie otwarte! Ich rozwiązanie oznacza: Odebranie wschodniego Górnego Śląska, Gdańska i Korytarza".

(Streszczenie powyższe jest uzupełnieniem artykułu „D. A. Z." zreferowanego w Nr. 14 „Przegl. Pr. Zagr." — Przyp. red.).

Düsseldorfer Nachrichten 19.I. w koresp. z Warszawy p. t. „Polska manja wielkości" pisze o uroczystościach polskich z powodu dziesiątej rocznicy odzyskania Pomorza które odbędą się dn. 15 lutego b. r. w Poznaniu w obecności Pana Prezydenta Rzplitej. Dziennik podaje szczegóły zapowiedzianego obchodu i podkreśla, że służy on do uwydatnienia rocznicy „uwolnienia z jarzma niemieckiego".

ZAGADNIENIA OGÓLNE

PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Vossische Ztg. 24.I, p. t. „Ryga z troską patrzy w stronę Rewla" pisze: „Polityka państw bałtyckich już od pewnego czasu nie była jednolita, a teraz po decyzji Prezydenta Estonji złożenia wizyty w Warszawie ukazują się jawne rysy na chwiejnym gmachu polityki bałtyckiej. Postępowanie Estonji odczuwają w Finlandji, Łotwie i na Litwie jako usunięcie się z koncertu bałtyckiego, które nie może pozostać bez następstw. Szczególniejsze naprężenie nastąpiło między Łotwą a Estonją, które powiększa jeszcze ta okoliczność ,iż Estonja właśnie obecnie dała bardzo szorstką i odmowną odpowiedź na łotewskie propozycje co do unji celnej. Wspomniane państwa dopatrują się w tem pośredniej odmowy co do wzajemnej polityki zbliżenia państw bałtyckich, która była głównem założeniem łotewskiej polityki zagranicznej".

Lietuvos Aidas 21.I informuje o mającej się ukazać w najbliższej przyszłości książce autora łotewskiego Adolfa Erssa p. t. „Litwa". Autor podkreśla w swej książce wspólne występowanie narodów łotewskiego i litewskiego w czasach dawniejszych, ponadto „oświetla — sprawę wileńską" i poświęca dużo miejsca kulturze i zwyczajom narodu litewskiego.

Lietuvos Aidas 20.I zamieszcza artykuł o gospodarce lnianej w państwach bałtyckich. Ogólny obszar zasiewu lnu wzrósł w tych państwach od roku 1922 bardzo znacznie: w Estonji obszar ten wynosi obecnie 37.000 ha, w Łotwie — 68.700 ha, na Litwie — 95.300 ha. Zbiory włókna i siemienia lnianego wyniosły w r. 1929: na Litwie — 36.000 ton i 42.300 ton, w Łotwie — 19.300 ton i 21.400 ton i w Estonji — 10.600 ton i 11.700 ton. Co się tyczy eksportu, to w ostatnich latach zmalał w porównaniu do r. 1924 przeszło czterokrotnie we wszystkich państwach, i tak eksport włókna i siemienia z Litwy za pierwsze dziewięć miesięcy r. ub. wynosił 5.800 ton i 3.000 ton, z Łotwy 4.400 ton i 2.200 ton i z Estonji 4.600 ton i 300 ton. Do zmniejszenia się eksportu przyczyniły się przedewszystkiem — zdaniem dziennika — ogólny spadek cen na rynkach zagranicznych i wzmożenie się eksportu sowieckiego. W r. b. ceny zapowiadają się świetnie, a to z powodu zmniejszenia się ogólnej produkcji światowej lnu. Dziennik wyraża zadowolenie z tego powodu, jak również z powodu rozwoju produkcji lnu na Litwie i uregulowania jego eksportu.

Rytas 15.I. omawia prace meljoracyjne na Litwie za okres lat 1922—1928. Na prace te dotychczas wydano przeszło 10 milj. lit. Dziennik podkreśla, że suma 3 milj. lit., asygnowana przez rząd litewski w roku 1928, nie wystarcza i że dla przyśpieszenia prac meljoracyjnych musiałaby ona ulec znacznemu zwiększeniu.

SYTUACJA POLITYCZNA NA LITWIE.

Lietuvos Aidas 21.I w art. wst. p. t. „Zmiana litewskiej linji politycznej" podkreśla, że zagadnienie zmiany konstytucji litewskiej w kierunku wzmocnienia władzy wykonawczej stało się podstawowem zagadnieniem litewskiej polityki wewnętrznej, po przewrocie z dnia 17 grudnia 1926. Olbrzymia większość społeczeństwa litewskiego, a szczególnie koła narodowców z całą przychylnością odniosły się do projektu rządowego zmiany konstytucji w drodze referendum. Sfery rządowe wkrótce jednak porzuciły zamiar przeprowadzenia tej myśli, usiłując znaleźć rozwiązanie trudności w sytuacji wewnętrznej przez zaprowadzenie na Litwie ustroju faszystowskiego, wzorowanego na Włoszech. Dziennik wyraża przekonanie, że faszyzacja Litwy — i to z korzyścią dla państwa — dałaby się wówczas łatwo zrealizować, a to ze względu na przychylność społeczeństwa litewskiego do faszystowskich form rządzenia; niewprowadzenie w życie ustroju faszystowskiego należy przypisać — zdaniem dziennika — jedynie nieudolności litewskich przywódców faszystowskich, którzy nie odważyli się otwarcie opowiedzieć się za realizacją swych ideałów. Fakt powyższy niewątpliwie przyczynił się do tego, że obecnie na Litwie ponownie utwierdza się nietylko w społeczeństwie, lecz i w sferach rządowych przekonanie o konieczności wprowadzenia w życie ustroju konstytucyjnego, opartego o nową konstytucję. Chodzi więc obecnie już tylko o przeprowadzenie wyborów do sejmu... Dziennik całkowicie nie neguje tego, że stronnictwo narodowców dąży do przeprowadzenia wyborów w takim okresie, kiedy wybory te mogłyby zapewnić narodowcom uzyskanie jaknajwiększej liczby mandatów; narodowcy bowiem litewscy dążą do odegrania przodującej roli w pracy państwowo - twórczej również i przy ustroju parlamentarnym. Rok bieżący jest naogół biorąc, rokiem pomyślnym dla przeprowadzenia wyborów do sejmu, a to z tego względu, że dobra sytuacja gospodarcza i finansowa kraju będzie najlepszą agitacją na rzecz stronnictwa rządowego; dziennik nie wątpi, że olbrzymia większość wyborców odda swe głosy na listę narodowców, którzy nietylko w słowach lecz i czynem wykazali swe zdolności rządzenia krajem.

Sytuację gospodarczą kraju „Liet. Aidas" przedstawia w barwach różowych, a mianowicie: dzięki umiejętnym rządom narodowców budżet państwa litewskiego mógł być podwyższony poraz pierwszy do sumy przeszło 300 milj. lit., a więc niebywale wysokiej, jak na stosunki litewskie; pokrycie banknotów obiegowych wynosi przeszło 120 proc., a z powodu znacznej nadwyżki budżetowej za lata ubiegłe rząd litewski jest w możności udzielenia wypłacalnym dłużnikom większych długoterminowych pożyczek.

KONFERENCJA LONDYŃSKA.

The Times 22.I stwierdza w art. wst. dużą rozbieżność w poglądach na sprawę rozbrojenia na morzu pomiędzy poszczególnemi państwami, lecz mimo to wyraża przekonanie, że konferencja londyńska powiedzie się, albowiem w ciągu 8 lat od konferencji waszyngtońskiej ludzkość odzwyczaiła się myśleć kategorjami wojny. W ciągu tego czasu zawarto cały szereg umów międzynarodowych, które stwierdzają odrazę narodów do wojny. Np. pakt Kellogga wyeliminował zupełnie wojnę ze stosunków ludzkich. Pomyślne załatwienie kwestji reparacyjnej wskazuje, że zaistniały warunki, pozwalające na redukcję zbrojeń. zdaniem autora konferencja narażona jest na niebezpieczeństwo nie z powodu rozbieżności w interesach poszczególnych mocarstw na morzu, lecz z powodu

zbyt szerokiego traktowania kwestji; państwa nie powinny wiązać sobie wzajemnie rąk na czas dłuższy, niż do roku 1936.

The Daily Herald 22.I nawołuje w art. wst. do odwagi zerwania ze staremi nawykami dyplomatycznemi ukrywania pod frazesami rozbrojeniowemi rzeczywistych zbrojeń. Autor stwierdza, że narody mają już dość ciężaru przygotowywania wojny i dlatego domagają się nie ograniczenia zbrojeń lecz ich redukcji.

The Manchester Guardian 22.I analizując w dłuższym art. wst. możliwości konferencji morskiej, dochodzi do wniosku, że obrady pójdą po linji ograniczenia zbrojeń i w ten sposób zostanie przygotowany grunt do redukcji w przyszłości. Jeżeli konferencja doprowadzi do ograniczenia zbrojeń, to dokona dzieła bardzo pożytecznego.

Le Temps 24.I pisze, że jakkolwiek Anglja i Stany Zjednoczone okazują szczere chęci powstrzymania nowej fali zbrojeń, to jednak zachodzi w ich stanowisku pewna różnica. Mianowicie: o ile ze strony Anglji widać chęć utrzymania swoich zbrojeń mniej więcej na obecnym poziomie, to Stany Zjedn. zabiegają o znaczniejszą redukcję flot innych państw, gdyż to pozwoliłoby i im zredukować nieco swój wielki plan zbrojeń morskich, który miał doprowadzić do zrównania floty amerykańskiej z flotą angielską. Przytem należy stwierdzić, iż dotychczas nie zostało osiągnięte całkowite porozumienie pomiędzy Anglją a Stanami Zjednoczonemi, pomimo, iż o tem mówiono. Z przemówień Stimsona i Mac Donalda jasno wynika, iż obie strony chcą zachować całkowitą swobodę działania. Z drugiej strony, należy również stwierdzić, iż pomimo przeprowadzonych pertraktacyj, Anglja i Ameryka nie mają żadnego wspólnego planu, na podstawie którego miałyby wspólnie występować przeciwko innym państwom, biorącym udział w konferencji londyńskiej. Dziennik stwierdza, iż niema dotychczas również żadnego porozumienia Anglji z Japonją, ani Japonji ze Stanami Zjednoczonemi.

Le Temps 23.I pisze w art. wst. w związku z przemówieniami, wygłoszonemi na otwarciu konferencji w Londynie, iż obrady rozpoczynają się niewątpliwie w przyjaznej atmosferze. Należy jednak liczyć się z tem, iż w toku obrad powstaną niejednokrotne trudności techniczne, których nie można będzie ani ominąć, ani też przesunąć na dalszy termin. Wówczas dopiero argumenty polityczne nabiorą właściwej wagi i wtedy również może dojść do zawarcia układu, opartego na „istotnej rzeczywistości podstaw egzystencji każdego z narodów" — jak się wyraził w Londynie Tardieu.

Le Matin 23.I w związku z mową Tardieu pisze m. in.: Mimowoli nasuwa się myśl, iż z pośród 19 narodów, które doszły do porozumienia w Hadze, cztery były najzacietszymi wrogami Francji podczas wielkiej wojny. Obecnie do rozgrywki staje 5 narodów, które zaledwie przed 10-ciu laty połączone były ze sobą ścisłemi węzłami aljansu i miały właściwie jedną wspólną wielką flotę. Należałoby stąd wnioskować, iż dojście do porozumienia nie powinno obecnie przedstawiać zbyt wielkich trudności, o ile naturalnie dążenia pokojowe świata są istotne.

Deutsche Allg. Ztg. 24.I pisze z powodu konferencji morskiej, że w rokowaniach wstępnych między Francją a Anglją okazało się, iż Francuzi bynajmniej nie są skłonni zrzec się swojego zasadniczego żądania, aby rozbrojenie przeprowadzić według tonażu ogólnego, i nie chcą przyjąć propozycji angielskiej co do rozbrojenia według kategoryj okrętów. Francuzi zasłaniają się swoim projektem kompromisowym z 1927 r., przedłożonym na konferencji przygotowawczej w Genewie. Projekt ten wyrażał zgodę na rozbrojenie według kategoryj okrętów pod warunkiem, iż powinna być podawana do wiadomości wzajemnej ogólna wysokość procentowa tonażu między poszczególnemi kategorjami okrętów. Projekt ten przyjął także prezydent Coolidge w swoim liście do Anglji, odrzucając ówczesny kompromis angielsko-francuski. Anglicy zaś dotychczas nie mają zamiaru ustąpić na tym punkcie, gdyż już zaniechanie budowy jednego okrętu linjowego pozwoliłoby Francji na zbudowanie kilku tuzinów łodzi podwodnych.

Dziennik zaznacza, że nie warto powtarzać pogłosek, jakie podaje prasa angielska w związku z konferencją londyńską, gdyż pochodzą one z niepewnych źródeł i nie zasługują na uwagę. W szczególności określa w ten sposób dziennik pogłoski o zamiarze Hiszpanji budowania wielkich pancerników, któreby zagrażały Gibraltarowi.

Coriere della Sera 21.I w art. wst. wyraża mało wiary w powodzenie konferencji londyńskiej. Konferencja ta bierze za podstawę wyjścia pakt Kellogga, by przez wyłączenie wojny ograniczyć zbrojenia, ale nie byłoby bardzo dziwne, gdyby po konferencji zaczęły się nowe zbrojenia. Na twierdzenie, że stanowisko Włoch w sprawie zbrojeń jest skierowane przeciw Francji, odpowiada autor, że w tem położeniu, co Francja może się jutro znaleźć inne państwo, wobec czego stanowisko Włoch nie jest posunięciem taktycznem wobec Francji ale stanowiskiem zasadniczem. Stosunki między Włochami a Francją zależą teraz od postawy, jaką zajmie Francja. Chociaż zbrojenia są kosztowne, Włochy w razie potrzeby nie cofną się przed niemi, gdyż technika w tym wypadku jest ważniejsza od pieniędzy. Dziennik zaznacza jeszcze, że i w łonie innych mocarstw niema jednomyślności,tak np. w ugodzie między Stanami Zjednoczonemi a Anglją są pewne rezerwy, a stanowisko Japonji jest tajemnicą. Stanowisko Włoch jest zbliżone najbardziej do stanowiska Stanów Zjednoczonych, a niezbyt oddalone od stanowiska Anglji. Włochy gotowe są ponieść ofiary dla zapewnienia pokoju, ale potrafią także bronić swoich praw.

SYTUACJA POLITYCZNA W ANGLJI.

Le Quotidien 23.I. Gérin pisze, iż podczas obecnej sesji Izby Gmin przewodnictwo obejmuje Snowden w zastępstwie Mac Donalda, zajętego na konferencji rozbrojeniowej. Autor sądzi, iż nie należy się spodziewać przed jesienią kryzysu gabinetowego w Anglji. Obecna sesja zajmie się rozstrzygnięciem palących zagadnień, związanych ze sprawą bezrobocia, opieki społecznej i t. p., przyczem Snowden napotka wiele trudności w utrzymaniu równowagi budżetowej. Jednakże, ze względu na wielką energję min. Snowdena, można liczyć na przezwyciężenie przez obecny gabinet powstających trudności politycznych.

Deutsche Allg. Ztg. 24/I pisze z powodu konferencji morskiej, że w rokowaniach wstępnych między Francją a Anglją okazało się, iż Francuzi bynajmniej nie są skłonni zrzec się swojego zasadniczego żądania, aby rozbrojenie przeprowadzić według tonażu ogólnego, i nie chcą przyjąć propozycji angielskiej co do rozbrojenia według kategorji okrętów. Francuzi zasłaniają się swoim projektem kompromisowym z 1927 r., przedłożonym na konferencji przygotowawczej w Genewie. Projekt ten wyrażał zgodę na rozbrojenie według kategorji okrętów pod warunkiem, iż powinna być podawana do wiadomości wzajemnej ogólna wysokość procentowa tonażu między poszczególnemi kategorjami okrętów. Projekt ten przyjął także prezydent Coolidge w swoim liście do Anglji, odrzucając ówczesny kompromis angielsko-francuski. Anglicy zaś dotychczas nie mają zamiaru ustąpić co [illegible] [illegible]

[illegible]

zbyt szerokiego traktowania kwestji: państwa nie powinny wiązać sobie wzajemnie rąk na czas dłuższy, niż do roku 1936.

The Daily Herald 22/I nawołuje w art. wst. do odwagi zerwania ze staremi nawykami dyplomatycznemi ukrywania pod frazesami rozbrojeniowemi rzeczywistych zbrojeń. Autor stwierdza, że narody mają już dość ciężaru przygotowywania wojny i dlatego domagają się nie ograniczenia zbrojeń, lecz ich redukcji.

The Manchester Guardian 22/I analizując w dłuższym art. wst. możliwości konferencji morskiej, dochodzi do wniosku, że obrady pójdą po linji ograniczenia zbrojeń i w ten sposób zostanie przygotowany grunt do redukcji w przyszłości. Jeżeli konferencja doprowadzi do ograniczenia zbrojeń, to dokona dzieła bardzo pożytecznego.

Le Temps 24/I pisze, że jakkolwiek Anglja i Stany Zjednoczone okazują szczerą chęć [illegible]

[illegible]

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA WE WŁOSZECH.

La Tribuna 19.I stwierdza stały postęp stanu gospodarczego Włoch przez porównanie bilansu przywozu i wywozu, bezrobocia i bankructw we Włoszech i innych państwach. Włochy należą do tych niewielu państw, w których przywóz w roku 1929 zmalał a wywóz się zwiększył. We Francji, Anglji, Belgji wzrósł niedobór znacznie, w Holandji, Szwajcarji i Czechosłowacji w mniejszym stopniu. Bezrobotnych ma Anglja półtora miljona, Niemcy dwa miljony, Stany Zjednoczone cztery, mała Austrja 300 tysięcy, a Włochy tylko 403,027, w tem trzecia część kobiet. Bankructw miały w roku 1928 Niemcy 8071 a w 1929 roku 9957. Stany Zjednoczone miały również wzrost bankructw, a Anglja jeszcze więcej. Natomiast we Włoszech wywóz przewyższa przywóz, bezrobotnych jest mało, strajków i bankructw niema.

Il Giornale d'Italia 21.I donosi o powodzeniu oddziałów wojska włoskiego pod dowództwem gen. Graziani, działających przeciw zbuntowanym plemionom w Trypolitanji.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI. MAŁA ENTENTA.

Viitorul 21.I podaje przemówienie byłego min. spr. zagr. Duca o polityce zagranicznej Rumunji, w której stwierdza, że byli nieprzyjaciele Koalicji przygotowują nową ofensywę, wobec czego mocarstwa Koalicji i Mała Ententa mają przed sobą odpowiedzialne zadanie.

Dreptatea 23.I daje wyraz zadowoleniu z powodu rozwiązaniu zagadnienia odszkodowań wschodnich w myśl stanowiska Małej Ententy. Mocarstwa zachodnie wykazały zrozumienie słuszności życzeń tego bloku państw, dzięki czemu wywłaszczeni optanci, których rzecznikiem były Węgry, nie otrzymają odszkodowań od Rumunji, lecz przyznano je im z odszkodowań należnych od Węgier. Wielkie mocarstwa odstąpiły ze swej części 100 miljonów franków złotych na ten cel. Tak samo pomyślnie załatwiono zagadnienia między Rumunją a Bułgarją.

Viitorul 22.I zarzuca rządowi, że na obecnej sesji Ligi narodów nietylko nie wyraził sprzeciwu z powodu postanowienia o sądownictwie obcem na odcinku Dunaju między Braiła a Galacem, ale nawet wyraził zadowolenie z takiego załatwienia sprawy. W dzisiejszym układzie politycznym stronnictw niema mowy, żeby parlament odmówił ratyfikacji tego aktu, wobec czego Rumunja będzie musiała znosić poniżenie swej powagi w większym stopniu niż w czasach zależności lenniczej od Turcji.

Viitorul 22.I twierdzi, że zebranie w Cluj, na którem premjer Maniu wygłosił mowę o polityce wewnętrznej Rumunji, miało na celu wyjaśnienie konieczności powrotu do władzy min. Popovici, i zjednano sobie nanowo min. Vaida przez przywrócenie równowagi między narodowcami a włościanami w rządzie.

N O T A T K I   I   I N F O R M A C J E

RÓŻNE.

Münchner N. Nachrichten 22.I podaje artykuł b. konsula W. Orenczuka o 12 rocznicy ogłoszenia niepodległej Ukrainy w 1918 r. Autor podkreśla, że naród ukraiński wiele przecierpiał i pewnie wiele jeszcze przecierpi, jednak to, co musi on znosić pod panowaniem sowieckiem, jest „gorszem od wszystkiego". Ze stanu gospodarki sowieckiej oraz z faktu niesłychanego w dzisiejszych czasach wędrówki narodów w Rosji, autor wnosi, że zbliża się rozkład dyktatury sowieckiej. Wkrótce zapewne Europa zostawi poza sobą ten zawstydzający epizod ze swoich dziejów, jakimi są Sowiety, a wówczas ciężko doświadczony naród ukraiński odzyska wolność.

Hufvudstadsbladet 20.I w artk wst. obrazuje położenie w Z. S. R. R. w ten sposób, że Moskwa pozwala na daleko idący samorząd poszczególnych republik, zastrzegając sobie kierowanie sprawami zagranicznemi, wojskiem i polityką partyjną. Zbytni rozwój nacjonalizmu w niektórych republikach przypisuje Moskwa działalności kontrrewolucyjnej. Dowodem tego stosunku były ostatnie represje sowietów w Gruzji.

Kölnische Ztg. 20.I pisze z powodu rozbicia się koferencji węglowej w Genewie: „Całkowicie jest usprawiedliwione mniemanie panujące wśród wielu członków konferencji, że chciano zbyt szybko rozwiązać trudne zadania pod naciskiem ostatniego zgromadzenia Ligi Nar. Ta świadomość doprowadziła pod koniec konferencji do tego, że pod naciskiem pracodawców, a nawet sfer rządowych musiało Biuro Pracy wreszcie zrzec się ustalenia teraz już dalszego postępowania w sprawie czasu pracy w stosunku do Rady Administracyjnej i do konferencji Pracy".

Corriere della Sera 17.I w art. wst. reasumując przebieg 58 sesji Ligi Narodów w Genewie, porównywa stanowisko Włoch i Francji, twierdząc, że Włochy występowały z propozycją utwierdzenia pokoju, podczas gdy Francja okazała się nieustępliwą w swej polityce i jednocześnie przeprowadza dalsze zbrojenia.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Pax 19.I. A. C. Z.: La Chine aux Chinoix. A. André: Le „camarade" Karahan à Angora.

Germania 21.I. Russland und die deutsche Friedenspolitik
Frankfurter Ztg. 21.I. Hoovers Sorgen.
Berl. Börsen - Courier 23.I. Sowjetstaat und Bauerntum.
Deutsche Allg. Ztg. 23.I. Prof. O. Hoetzsch. Nach einer Russlandreise.

Neue Zürcher Ztg. 18.I. Litwinow und Tschitscherin.

Drukowano na prawach rękopisu. Drukarnia „KADRA", Długa 50